

Stepan Gradić (1613. – 1683.)

Književnik, teolog, povjesničar, filozof, fizičar, matematičar, političar i diplomat – sve je to bilo sadržano u jednom od najvećih hrvatskih, dubrovačkih sinova, Stjepanu Gradiću. Obnašao je različite dužnosti u službi Dubrovačke Republike, a bio je i diplomatski predstavnik pri Svetoj Stolici i pri kraju života glavni upravitelj Vatikanske knjižnice. Bio je svestrana osoba: surađuje s Ivanom Lučićem, prevodi klasične autore, piše Palmotićeovu biografiju i poemu o dubrovačkom potresu 1667. g.

Rođen je 1613. u Dubrovniku, školovao se u rodnom gradu, Rimu, Fermu i Bologni gdje je stekao zavidnu široku izobrazbu. Kuća njegovih roditelja bila je stjecište uglednih i učenih Dubrovčana i tu se mladi Stjepan oduševio matematikom i ostalim egzaktnim znanostima kojima se kasnije tako rado bavio. Govorio je 7-8 stranih jezika. Eksperimentirao je i bavio se praktičnom primjenom teorijskih spoznaja u optici, brodarstvu, nautici i hidromehanici, održavajući veze sa znanstvenicima iz gotovo cijele Europe. Uspješno se bavio teologijom, filozofijom, pravom, poviješću, matematikom, fizikom, meteorologijom i drugim znanstvenim disciplinama. Dao je teorijsko objašnjenje utjecaja kormila na smjer kretanja broda. Bavio se problemom gibanja, posebno slobodnog pada, te je obavljao meteorološka i neka druga fizička istraživanja. Također je obavljao i astronomska istraživanja. Ostavio je iza sebe oko stotinu knjiga, znanstvenih rasprava, članaka i drugih djela. Preminuo je 1683. i po svojoj želji sahranjen u nacionalnoj crkvi sv. Jeronima u Rimu.

Ono što na osobit način obilježava Gradića kao čovjeka, njegovo je zadivljujuće domoljublje, koje je posebno došlo do izražaja nakon katastrofalnog potresa. Zbog svega toga Stjepana Gradića su njegovi suvremenici podarili najčasnijim naslovom kojim može biti nazvan građanin jednoga grada ili zemlje: *Ocem domovine i obnoviteljem našega Grada i slobode.*

Željko Hanjš